

Eötvös Loránd Tudományegyetemen színháztudomány mesterképzési szak indítása

A MAB Testület 2020/1/V/2. sz. határozata

A Testület nem támogatja a színháztudomány mesterképzési szak indítását az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.

A Testület által elfogadott szakbizottsági indoklás a MAB 2020/1/V/2. határozatához:

A szak képzési programjának ismeretkörei követik a KKK-t, lefedik az abban meghatározott szakterületeket és az előírt kredittartományban vannak. A Kultúratudomány ismeretkörön belül tervezett két tantárgy (Kultúratudomány 1., Kultúratudomány 2.) a tantárgyleírások alapján nem épül egymásra, nem mutatható ki kapcsolat közöttük. A Kultúratudomány 1. tantárgy célja annak megismertetése, hogy a színház, mint médium milyen szerepet játszik a társadalmi emlékezet alakításában, és kifejezetten „a teatralitás kultúralapító”, valamint „a kultúra (intézményes) színházat létesítő erejét” kívánja felmérni. A tantárgyleírás szerint a kurzus során a hallgatók megismerkedhetnek a társadalompolitika, az emlékezetpolitika és a teatralitás kurrens elméleteivel is, ám ehhez a megadott szakirodalom kis mértékben járul hozzá. A Kultúratudomány 2. tantárgy esetében tág irodalomjegyzék került meghatározásra, így a tantárgy célja nem állapítható meg. A megadott irodalmak nagy része elavult, a gyors átalakulásban levő szakterületen korszerűbb irodalom, például a 2018-ban megjelent Médiaés kultúratudomány kézikönyvet bevonása indokolt. A Társelmélet és társstudományok ismeretkörön belül a Színháztudomány és társstudományok tantárgy beillesztése a Színház és társelméletek mellé indokolt, ugyanakkor nagyon leszűkített szemléletet tükröz, mivel kizárólag a média- és filmtudománnyal való kapcsolatok és kölcsönhatások feltárása a célja. A Színháztudomány tantárgy esetében komoly hiányosság a szociológia, antropológia, pszichológia, pedagógia területek hiánya. A tantárgy nem az interdiszciplinaritást vizsgálja, hanem kortárs színházi előadások elemzése révén szemlélteti a színház közvetítettségét, új művészeti ágakhoz való adaptálását. A Színház- és társelméletek tantárgyhoz viszonyítva nem indokolt önálló tárgyként való szerepeltetése, mivel a Színháztudomány által kínált ismereteket a hallgatók Színház- és társelméletek tantárgyban elsajátítják. A Magyar és európai dráma- és színháztörténet KKK-ban szereplő szakterületét négy ismeretkörre bontja a képzési program, amelyekben belül 2-2 tantárgyat épít a magyar drámatörténetre, az európai drámatörténetre, a magyar színháztörténetre és az európai színháztörténetre. Az Európai drámatörténet 1. az antik görög drámától a naturalizmusig terjedő időszakot kívánja átfogni, ám a tantárgyleírás alapján nem világos sem a fókusz, sem a korszakhatár. A tantárgy szakirodalmi listája átgondolatlan, ad hoc jellegű: Goethe és A.W. Schlegel mellett Erika Fischer-Lichte és Manfred Pfister szerepel a kötelező olvasmányok között. A Magyar színháztörténet 1. leírása szerint a tantárgy a magyar dráma történetét tekinti át a kezdetektől a 19- 20. század fordulójáig színházi szempontok szerint, színháztörténet helyett.

A Magyar drámatörténet 2. a 20-21. század egészére koncentrálna, de a tantárgyleírás kimerül több szerző nevének felsorakoztatásában, amihez képest azonban a megadott szakirodalom szűk körű és komoly hiányosságokat mutat. Az Európai drámatörténet 2. tantárgy célja a 19. század második felétől a jelenkorig terjedő történelmi áttekintés, de a tantárgyleírás megáll Harold Pinternél, így az elmúlt fél évszázad kihagyásának következtében a szakirodalom is elavult. A Magyar színháztörténet 2. is megáll az 1989-es rendszervált(oz)ás következtében fellépett változásoknál, és nem tematizálja a mai magyar színházi törekvéseket, miközben a Magyar drámatörténet 2. – amely elvileg párba állítható lenne vele – említést tesz a legfiatalabb drámaírói generáció képviselőiről, akik azonban a legújabb színházi tendenciák tárgyalásának hiányában kontextus nélkül maradnak.

M A B

Az ezredforduló utáni dramatikus és színházi kezdeményezésekre való rálátást lehetetlenné teszi a megértést segítő tudományos munkák (Kiss Gabriella írásainak, Kricsfalusi Beatrix könyvének, a Kronosz Kiadó színháztudományi sorozatában megjelent köteteknek stb.) hiánya. Az Európai színháztörténet 2. tantárgyleírásból hiányoznak a posztdramatikus színház utáni jelenségek, valamint a posztspektakuláris színház, az applied theatre, a színház-devising stb. formáinak bemutatása. Összességében az ismeretkör tantárgyaihoz rendelt szakirodalmak elavultak. A Színházi szakírás és színháztörténet-írás tantárgy leírása és szakirodalmi jegyzéke nem kompatibilis egymással: az egyik a kritikára koncentrál, a másik jórészt a historiográfiára. A Dráma- és előadáselemzés ismeretkörbe tartozó két tantárgy leírása nem tükrözi a kortárs dráma és a kortárs színház kihívásait az olvasási stratégiák szempontjából, ennek megfelelően a megadott szakirodalom mintegy húszéves lemaradásban van, jórészt a rég túlhaladott szemiotikára épít. A program koncepciója nem átlátható, mert a tantárgyak leírásai nem egységes színháztudományi, nem kifejezetten színháztudományi látásmódot érvényesítenek. Az elmélet-gyakorlat aránya megfelel a KKK szerinti elméletorientáltságnak. A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere a beadvány alapján nem értékelhető, az oktatási módszertan esetében a jórészt előadások keretében történik az ismeretátadás. A tervezett szakmai gyakorlat összhangban áll a képzéssel. Az oktatási eszköztárra, az ismeretellenőrzés módszereire, a tehetséggondozás gyakorlatára nem tér ki a beadvány, így azok alkalmassága a képzési cél szempontjából nem állapítható meg. A szakfelelős teljes mértékben megfelel az elvárásoknak, széles körben ismert, kellő számú hazai és külföldi publikációval rendelkező képviselője a magyarországi színháztudománynak. Több tantárgy esetében nem megfelelő a tantárgyfelelős személye a tantárgyleírások és felelőseik publikációs háttérének különbségei miatt (pl. Kultúratudomány 1, Színház és társzművészetek, Európai drámatörténet 1, Magyar színháztörténet 1, stb.). Az újonnan bevont oktatót jelölték meg a Magyar és európai drámatörténet 1. és Magyar és európai színháztörténet 1. ismeretkörök felelőseként, továbbá tantárgyfelelősként a Magyar drámatörténet 1. és a Magyar színháztörténet 1. tantárgyaknál. Oktatóként pedig a Magyar drámatörténet 2. és az Előadás-elemzés tárgyakkal megjelölt oktató a fő területe a filozófiatudomány és ahhoz kapcsolódóan publikál a görög drámairodalomról is. Az oktató személyi-szakmai adatait tartalmazó, a módosított benyújtáshoz csatolt adatlap szerint magyar drámával és színházzal foglalkozó kurzusokat eddig nem oktatott, ilyen jellegű publikációi nincsenek. A szak oktatóinak tudományos minősítettsége megfelelő, a foglalkoztatottság kritériuma és az AT/AR elvárt arány teljesül. Összességében a szakindítási kérelem két habilitált docensre épít, akik publikációikból, szakmai ismertségükből megítélhetően átfogó rálátással bírnak a színháztudományra és mellettük összesen két AE oktató rendelkezik megfelelő színháztudományi kompetenciával, kutatásaik speciális területét tekintve viszont az ő tárgyfelelősi-oktatói megbízásuk kérdéses egyes átfogó jellegű tárgyak esetében.

A színháztudomány területén a tudományos műhelyek és programok országosan is igen korlátozott számban állnak rendelkezésre, de ezek az indítandó képzésben résztvevők számára elérhetőek. Az infrastrukturális alapfeltételek és az oktatási eszköztár biztosított, a könyvtári ellátottság és szolgáltatások megfelelőek. A tervezett hallgatói létszám (25 fő nappali, 25 fő levelező) reális.

Budapest, 2020. január 24.